THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאַל

THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-6831
M Clavir, Pres. and Gen Mgr
Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto,
January 22nd, 1913
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents

דער סקאַנדאַל אַרום די דעפּאַר־טאַציע־קייסעס

גאַנץ קאַנאַדע איז איצט אויפגעטרייסלט געוואָרען פון א פריש־אויפגעדעקטן סקאַנדאַל וועגן זועלכן מען האָט גאָר פריער קיין אָנונג נים געהאַט. עס איז דער סקאַנדאַל אַרום די דעפּאַרטאַציע־קייסעס. אין ארויסגעשוואומען איז דער דאָזיגער סקאַנדאַל אויפ'ן טאָג־אָרדנונג פונ'ם קאַנאַדער עפענטליכען לעבען דורך דעם וואָס א קראַנקע פרוי, די מוטער פון קינדער און די פרוי פון א מאַן, וועלכע וואוינען אַלע אין אַנטאַריאָ, איז איצט דעפּאָרטירט געוואָרען פון קאַנאַדע דערפאַר, ווייל זי האָט לעצטענס געליטען פון דער עפּידעמישער קראַנקהייט.

און זוירקליך איז דער סקאַנדאַל זייער גרויס ווען מען דערוויסט זיך די איינצעלהייטען וועלכע וויקלען ארום די דאָזיגע דעפּאָרטאַציע־קייס. די פרוי איז ארויסגעשיקט געוואָרען פון דאַנען אַלס אַן אונגעוויינשטער אימי־גראַנטין, נאָכדעם ווי זי האָט דאָ אָפּגעוואוינט פולע אַכצען יאָר. זי איז ארויסגעוואָרפען געוואָרען פון דאַנען, נאָכדעם ווי זי איז דאָ אויסגעהאָדעוועט געוואָרען, האָט דאָ געהייראַט און געבוירען דאָ קינדער. און דאָס איז זוירקליך אַן אומדערהערטער סקאַנדאַל.

אָבער ווען מען הויבט אָן זוכען געפינט מען אייס א סך מערער ווי מען האָט דערוואַרט. אַזוי, למשל, איז איצט אויפגעדעקט געוואָרען אַז די דאָזיגע דעפּאָרטירטע פרוי איז נים די איינציגע און אויך נים דער ערשטער קרבן פון דעם קאַנאַדער אימיגראַציאָנס־דעפּאָרטאַציע־קייס. אין פרוי איז ארויסגעשיקט געוואָרען פון דאַנען אַלס אַן אונגעוויינשטער אימי־גראַנטין, נאָכדעם ווי זי האָט דאָ אָפּגעוואוינט פולע אַכצען יאָר. זי איז ארויסגעוואָרפען געוואָרען פון דאַנען, נאָכדעם ווי זי איז דאָ אויסגעהאָדעוועט געוואָרען, האָט דאָ געהייראַט און געבוירען דאָ קינדער. און דאָס איז זוירקליך אַן אומדערהערטער סקאַנדאַל.

אָבער ווען מען הויבט אָן זוכען געפינט מען אייס א סך מערער ווי מען האָט דערוואַרט. אַזוי, למשל, איז איצט אויפגעדעקט געוואָרען אַז די דאָזיגע דעפּאָרטירטע פרוי איז נים די איינציגע און איך נים דער ערשטער קרבן פון דעם קאַנאַדער אימיגראַציאָנס־דעפּאָרטאַציע־גראַציאָנס־בעאַמטער האָט זיך געמליך אויסגעדרעט, אַז אין דורכשניט ווערען דעפּאָרטירט נים ווייניגער ווי צוויי הונדערט פערזאָן יעדע וואָך, וועלכעס מאַכט אייס, אַן ערך, צען טויזנט פערזאָן יעדעס יאָר.

אָבער טראָץ דעם וואָס ביז איצט זענען דעפּאָרטירט געוואָרען צען טויזנט מענשען א יאָר, פונדעסטוועגען איז די קאַנאַדער עפענטליכע מיינונג נים אויפגעשטאָרמט געוואָרען ביז איצט. נאָך מער, קיינער האָט אפילו נים געפרעגט פאַר נייטיש ביז איצט, צו אויפהייבען די דאָזיגע פראַגע. דער סקאַנדאַל איז ערשט דאַנקאַלס געוואָרען גרויס ווען דער אימיגראַציאָנס־דעפּאָרטמענט האָט זיך זאַמשעפעט מיט א ברייטישער אימיגראַנטין. דאָס האָט שוין אָנגערירט דאָס איינגעגע פלייש אין בלוט און דאַמאָלסט ערשט איז דער סקאַנדאַל ארויסגעשוואומען.

אין מען קען האָפען אַז איצט וועט אפשר דער אמת ארום די "האַל־סייל דעפּאָרטאַציעס" ארויסשווימען. הערען מיר דאָך אַז עס זוערען שוין פאַרלאַנגט אַז דער דעפּאָרטאַציע סקאַנדאַל זאָל אויפגעהייבען ווערען ביי דער קומענדער סעסיע פון פעדעראַלען פּאַרלאַמענט. און הוין דער פון אַז די קאַנאַדער פרעסע איבער'ן גאַנצען לאַנד, איצט פול מיט דער סענסאַציע, און יעדען טאָג ווערען אויפגעדעקט נייע איינצעלהייטען וועגען דעם אופן ווי אַזוי די דאָזיגע "האַלסייל דעפּאָרטאַציעס" זענען אָנגעפירט געוואָרען און ווי אַזוי עטליכע אימיגראַציאָנס־בעאַמטע האָבען זיך גענומען דאָס געזעץ אין די אייגענע הענט און מען האָט געטאָן אונגעשעטערט אַלעס וואָס מען האָט געוואָלט.

עס איז בלויז א גליקליכער אָדער אומגליקליכער צופאַל, וואָס א ברייטישע אימיגראַנטין איז איצט דעפּאָרטירט געוואָרען. ווען נים וואָלט די דאָזיגע "האַלסייל דעפּאָרטאַציע" אויף "ניט־געוואונשענע" אימיגראַנטען נאָך אָנגענאָגען ווער ווייסט ווי לאַנג. און א האַן וואָלט אפילו נים א קרעה געטאָן, ווארים ווען ארום עס דען, אויב עס ווערען עדעס אַזוי ווייט דעפּאָר־טירט אַזוי הונדערט "פאַרייזערס"?

איצט אָבער, ווען דער קאַנאַדאַל איז שוין געוואָרען אַזוי גרויס און א פאַרלאַמענטאַרישע אונטערזוכונג ווערט פאַרלאַנגט, ווען דאָס אפשר, סוף כל־סוף פירען צו דעם, אַז די קרייזוועד פון די "ניט־געוואונשענע אַריינגערס" זאָל אויסגעקעמפט ווערען צוזאַמען מיט דער קיים פון דער דעפּאָרטירטער ברייטישער אימיגראַנטין.

פּראָלעטאַריער צווישען סטודענטען

אַן אינטערעסאַנט ביכעל האָט די טעג ארויסגעלאָזען דער "אַנייטעד סטייטס אָפיס אָוו עדיוקיישאָן" אין וואַשינגטאָן, א ביכעל אונטער'ן נאָמען "זעלבסט הילף פאַר סטודענטען". און א סך אינטערעסאַנטער מאַטעריאַל ווערט דאָרטען איבערגעגעבען.

אַזוי ווערט דאָרטען דערציילט, אַז אין 611 אַמעריקאַנער קאָלעדזשעס געפינען זיך איכער צוויי הונדערט טויזענט סטודענטען, וועלכע אַרבייטען און פאַרדיענען אין דער צייט פון לערנען. און אין דעם יאָר 1928, למשל, האָבען זיי פאַרדיענט ארום דריי און דרייסיג מיליאָן דאָלאַר.

ניט אַלעמען קומט אָן דאָס לערנען לייכט. און פיעלע מוזען הין זייערע שווערע שטודיומס אויך פיזיש שווער אַרבייטען פאַר זייער טרייט, דיכה און אויסזעריטעט־צאַלונגען. און די אַרבייטען נעמען ארום פיעלע צוויי־דריי פון באַשעפטיגונג, פון לערערייען און רעסטאָראַן אַרבייט. ביז פעד־לען און טאָן דזשעניטאָר־אַרבייט.

עס זענען אויך פאַראַן פיעלע, וועלכע מאַכען דורך זייער שטודיום א דאַנק די הלואות וואָס זיי באַקומען פון די ספּעציעלע פאַר דעם צוועק אָרגאַניזירטע קרעדיטגעסעלשאַפטען, און זיי מוזען עס אָפּצאָלען נאָך דער גראַדו־אירונג.

ניט פאַר אַלעמען איז, אַלזאָ, דער שטודיום וועג באַפּוצט מיט רויזען, אָן עס זענען פאַראַן גענוג פּראָלעטאַריער צווישען זיי. די פראַגע שטעלט זיך נאָר, וויפיעל פון זיי בלייבען אויף פּראָלעטאַריש געשטימט נאָך דער גראַדואירונג זייערער.

דער אַרדער פון די דריי „אַנטיס"

די "וואַשינגטאָן פּאָסט", א וואַשינגטאָנער צייטונג, האָט די טעג פאַרעפענטליכט זייער אינטערעסאַנטע ציפערען וועגען דעם קו קלוקס קלאַן אין די פאַראייניגטע שטאַטען, וועלכע צייגען אַז דער קלאַן גוסס'ם שוין דאָרטען.

מיט פינף יאָר צוריק, דערציילט די "פּאָסט" האָט דער באַקיטעלטער אַרדער געהאַט א מיטגלידערשאַפט פון ארום נייַן מיליאָן (8,904,871), יעצט אָבער זענען פאַראַן ניט מער ווי פינף און דרייסיג טויזענט.

ווען דער קלאַן האָט געהאַט אזא רייזיגע מיטגלידערשאַפט, פלעגט ער אריינבאַקומען מאַסען געלט. ווייל מענשען האָבען גערן געהאַט פאַר די קלעניקעס. און פון זיך געלאָזט אויספרעסען הונדערטער מיליאָנען דאָלאַר, יעצט אָבער ווען דער שראָנג האָט פאַרלוירען זיין גיפטיגען ביס, איז פאַר־שטייט זיך אויך געפאַלען די הכנסה.

אַנטי־סעמיטיש, אַנטי־קאַטוליש, און אַנטי־נעגער, מיט די דריי "אַנטיס" האָט דער אָרדען אָנגעהייבען, און אָנגעוואָרפען א שרעק אויף אַמעריקע. אָבער די דריי "אַנטיס", ווייזט אויס, זענען ניט געווען קיין סגולה פאַר לאַנג לעבען.

און דאָס באַדויערט זיכער קיינער ניט. מאַידען זייערע מכשפים, "דרעגאָנס", "קליגעלס" און די אַנדערע פירער זייערע, פאַר ווען דער אָרדער פון די ווייסע מיטלען איז געווען א פערזענליכער שטאָלץ־גרוב.

ענגלאַנד דאַרף אומקערען דעם מאַנדאַט צו דער פעלקער־ליגע

פון ווינסטאָן טשורטשיל.

עס זענען דאָ פיער מייל־שטיינער, אַדער צוויי־דריי אין דער ענגלישער פאַ־ליסי בנוגע פאַלעסטינע און דעם ציוניזם, און די פראַגע איצט איז — צי צייגען זיי אַן דעם זעלבען וועג?

דער ערשטער וועג־צייכען איז אויפ־געשטעלט געוואָרען, ווען דער פאַרשטאַר־בענער לאָרד, באַלפור האָט דעם צווייטען נאָוועמבער (1917, אַדרעסירט צו לאָרד ראָטשילד דעם בריעף, וואָס איז באַקאַנט אַלס די "באַלפור דעקלאַראַציע". די רע־גירונג פון זיין מאַיעסטעט — האָט גע־שריבען דער אויסלאַנדס־מיניסטער — "וועט זיך באַציען גינסטיג צו דער גרינ־דונג אין פאַלעסטינע פון א נאַציאָנ־לער היים פאַר דעם אידישען פאָלק און די רעגירונג וועט טאָן דאָס בעסטע וואָס זי קאָן צו העלפען פאַרווירקליכען אט דעם צוועק".

—דער יאָהר 1917 איז געווען דער שווערסטער און דער שרעקליכסטער אין דער וועלט־מלחמה. עס איז געווען די צייט, ווען א סך פון די פעסט־אַנטשלאָ־סענע האָבען אָנגעהייבען צווייפלען אין דעם זיעג פון די עלייס. עס איז געווען דער מאָמענט, ווען די מעהר אַנטשלאָסע־נע עלעמענטען אין דער ענגלישער רעג־ערונג האָבען געזוכט צו געווינען אויף זייער זייט יעדען איינפלוס, וואָס וואָלט נעפאַנגען האַלטען די אַליאירטע און פאַר־איינינטע נאַציעס צו זייער צוועק. די ציוניסטישע באַוועגונג איבער דער נאַנ־צער וועלט איז געווען אקטיוו זיך — פראָ־בריטיש. ערגעץ ניט איז אט די באַוועג־ונג געווען אַזוי צו מערקען, ווי אין די פאַראייניגטע שטאַטען אין אונזערע האַנ־נונגען זענען אין א גרויסען טייל פון געווענדעט אויף דעם אקטיוויזם פון די פאַראייניגטע שטאַטען אין דעם בלוט־טיגען קאַמף, וואָס איז פאַרגעשטאַנען, די פעהיגע־פיהרער פון דער ציוניסטישער באַוועגונג און זייערע פיעל פאַרצווייגטע אָפּטיילונגען האָבען אויסגעאַרבעט א גרויס־טען איינפלוס אויף דעם אַמעריקאַנער גע־דאַנק, און אט דער איינפלוס — ווי דער אידישער איינפלוס בכלל — איז כסדר אָנגעוועדעט געוואָרען אויף אונזער זיין. אויבער דער נאַנצער וועלט פון די אַליאירט־טע פעלקער האָבען די אידען — ציוניס־טען, ווי ניט־ציוניסטען — סימפּאַטיזירט מיט די עלייס אין זיי האָבען געאַרבייט פאַר גרויס בריטאַניען און פאַר דער ענגער קאָאָפּעראַציע מיט גרויס בריטאַניען פון די פאַראייניגטע שטאַטען.

די באַפור דעקלאַראַציע קאָן דאַרר־בער ניט באַטראַכט ווערען אַלס א פאַר־שפּרעכען וואָס איז געמאַכט געוואָרען אויף סענטימענטאַלע מאָטיוון. עס איז געווען א פּראַקטישער שריט, וואָס איז געמאַכט געוואָרען אין די אינטערעסען פון אַן אַלגעמיינער זאַך אין א מאָמענט, ווען די זאַך האָט ניט געאַרבעט זיך אַרענגען צו פאַרנאַכלעסיגען קיין פאַקטאָר פון מאַ־טעריעלער אָדער מאָראַלער היילע.

דער צווייטער מייל־שטיין איז געווען ווען גרויס בריטאַניען האָט אין דעם יאָהר 1919 אָנגענומען דעם מאַנדאַט איבער פאַלעסטינע אויף געוויסע אויסגעשפּראָ־כענע באַדינגונגען. דער צווייטער פונקט, דער וויכטיגסטער און דער פונדאַמענטאַל־סטער פונקט, ערקלערט: — "די מאַנדאַט־מאַכט זאָל זיין פאַראַנטוואָרטליך אויעק־צושטעלען דאָס לאַנד אונטער אויפלעג פּאָליטישע אַדמיניסטראַטיווע און עקאָנאָ־מישע באַדינגונגען, וואָס זאָלען פאַרזי־כערען דאָס גרינדונג פון א אידישער נאַ־ציאָנאַלער היים, ווי עס ווערט געזאָגט אין דער באַרעדע, און די אַנטוויקלונג פון זעלבסט־פאַרוואַלטענדע אינסטיטו־ציעס, און אויך באַשיצען די ציווילע און רעליגיעזע רעכט פון אַלע איינוואוינער אין פאַלעסטינע, פון וואָס פאַר א ראַסע אָדער גלויבען זיי זאָלען ניט זיין".

אט די טאָפּעלטע פאַרפליכטונג, וואָס איז אַזן סאָפּ פול מיט שווערינקייטען, איז גאַנץ באַוואוסטזיניג גענומען געוואָ־רען אויף זיך פון גרויס־בריטאַניען. אויף דעם סמך פון אט דער פליכט האָט די פּערמאַנענטע קאָמיסיע פון דער פעלקער־ליגע, ווען זי האָט באַטראַכט דעם פּראָ־בלעם צעהן יאָהר שפּעטער, געמאַכט די זייער ליכטיגע ערקלערונג: ערשטענס, "די פאַרפליכטונגען וואָס זענען אָנגענעבען אין דעם מאַנדאַט בנוגע די צוויי טיילען פון דער זעלבער געוויכט". אַזן, צווייטענס, "אַן די צוויי טיילען פאַר־אויפגעלייגט געוואָרען אויף דער מאַ־נדאַט־מאַכט קאָן בשום־אופן ניט באַטראַכט ווערען, אַז זיי קאָנען נישט שטימען". די צוויי פאַרפליכטונגען זענען באַמת פון דער זעלבער וואָג, אָבער זיי זענען פאַר־שיידען אין כאַראַקטער. די ערשטע פאַר־פליכטונג איז פּאָזיטיוו אין שעפעריש: די צווייטע, איז א באַשיצענדיגע און א באַרוהיגענדיגע.

אונזערע מאַנדאַט־פאַרפליכטונגען בנוגע די אידען איבער דער גאַנצער וועלט, וואָס האָבען אונז געהאָלפען, און בנוגע די פאַלעסטינער אַראַבער, וואָס זענען גע־טערקישער אַרמיי, זענען ביידע בינדיג, און מיר זענען מחויב צו טאָן ביידע זאַ־כען: העלפען גרינדען א אידישע נאַצי־אָנאַלע היים אין באַשיצען די ציווילע און רעליגיעזע רעכט פון די אַראַבער. צו זיצען נאָר שטיל און פאַרמיידען רייבונ־גען מיט די אַראַבער און באַשיצען זייערע ציווילע און רעליגיעזע רעכט און אויס־געבען א פּאָזיטיווע אַנשטרענגונג פאַר דער גרינדונג פון א אידישער נאַציאָנאַלער היים, וועט ניט זיין אַן עהרליכע אויס־טייטשונג פון דעם מאַנדאַט.

לאָרד פאַספיעלד שטעלט ניט פאַר די זאַך אין דער ליכט פון אמת, ווען ער שרייבט אין דעם "וויסען פּאַפּיר": "עס איז קלאָר פון די ווערטער פון אט דעם פונקט, אַז די באַפעלקערונג פון פאַלעס־טינע, און ניט די אינטערעסען פון א באַזונדער סעקציע, דאַרף זיין דער צוועק פון דער רעגירונג זאָרג, און לויט עצם עיקר פון דער באַלפור דעקלאַראַציע פון 1917 און די אַבזיכט פון דעם מאַנדאַט פון 1919 זענען געווען, אַז די אינטע־רעסען פון א באַזונדער סעקציע, פון די אידען, אין דער גרינדונג פון זייער נאַצי־אָנאַלער היים, דאַרף זיין דער צוועק פון דער רעגירונג זאָרג און לויט די ווער־טער פון דעם פונקט האָט די מאַנדאַט־מאַכט אויף זיך גענומען די פאַראַנט־וואָרטליכקייט צו שאַפען די פּאָליטישע, אַדמיניסטראַטיווע און עקאָנאָמישע באַ־דינגונגען, וואָס וועלען פאַרזיכערען די גרינדונג פון א אידישער נאַציאָנאַלער היים.

דעם דריטען מיל־שטיין געפינט מען אין די דעפעשען און אין דער קאָרעספּאָנ־דענץ פון דעם קאָלאָניאַלען אָפיס, וואָס זענען פאַרעפענטליכט געוואָרען אין יוני, 1922. דאָרט האָבען מיר פאַרלאָזען די ספּערע פון מאַנדאַטען און דעקלאַראַציעס און די ענגלישע רעגירונג האָט זיך אונטערגעשטעלט פּנים־אַל־פּנים מיט די איינגעבוירענע — אָבער ניט אזעלכע, וואָס מען קאָן ניט בייקומען — שווערינ־קייטען פון דער פּראָבלעם. דאָן האָט די ענגלישע רעגירונג באַדאַרפט באַשטימען די גרענעצען אַזוי גוט ווי די שנעלקייט, אַזוי אויך די מעטאָדען פון דעם פּראָב־לעם פאַרגעדאַכט פון יאָהר־צו־יאָהר. פון דעם ציוניסטישען פּלאַן, די ענגלישע רעגירונג האָט באַדאַרפט געבען דער אַראַבישער באַפעלקערונג א באַשטימטע אין מאָנקרעטע פאַרוויכערונג בנוגע דער ספּערע, אין וועלכער זייערע ציווילע און רעליגיעזע רעכט וועלען זיין באַשיצט.

די אינסטרוקציעס וואָס זענען טעלעגראַ־פירט געוואָרען פון דעם קאָלאָניאַלען אָמט צום ענגלישען אַדמיניסטראַטאָר אין פאַ־לעסטינע האָבען דאָס באַשטימט אין גאַנץ קלאָרע ווערטער. ערשטענס, "די רעגיע־רונג פון זיין מאַיעסטעט באַשטעטיגט נאָכאַמאָל די דעקלאַראַציע פון נאָוועמבער, 1917. וואָס קאָן בשום־אופן ניט געגע־דערט ווערען. צווייטענס, א אידישע נאַ־ציאָנאַלע היים וועט געגרינדעט ווערען אין פאַלעסטינע. דאָס אידישע פאָלק וועט זיין אין פאַלעסטינע אַלס א רעכט ניט אַלס א גנאָד. אָבער דער רעגירונג פון זיין מאַיעסטעט האָט ניט די אַבזיכט, אַז דאָס אויג זיינס דאָס איהם פאַלעסטינע זאָל ווערען אַזוי אַרדיש, ווי אַנגלאַנד איז אַנגליש. דרייטענס, האָט אויך ניט די רעגירונג פון זיין מאַיעסטעט בדעה, אַז די אַראַבישע באַפעלקערונג, איהר שפּראַך און קולטור זאָלען פאַר־שווינדען, אָדער אונטערגעהאַקט ווערען. פערטענס, דער סטאַטוס פון אַלע בירגער אין פאַלעסטינע וועט זיין פאַלעסטינער בירגער, קיין טייל פון דער באַפעלקערונג וועט ניט האָבען קיין אַנדער סטאַטוס אין די אויגען פונ'ם גזעזיץ". (עס זענען דאָ אויך אַנדערע פונקטען אין אט דער טע־לעגראַם, אָבער מען דאַרף זיי נישט דאָ ציטירען).

אט דער סטייטמענט פון פּראָקטי־שער פאַליסי, וואָס די דורכפירונג פון דעם מאַנדאַט אין אויך פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע האָט געפאָרערט, איז צו־ריקגעוויזען געוואָרען פון די אַראַבער און איז אָנגענומען געוואָרען פון די ציוניס־טען מיט גרויס אַנטוישונג. פונדעסטוועג־נען האָט די עקזעקוטיוו פון דער ציוניס־טישער אָרגאַניזאַציע אָנגענומען א רעזאָ־לוציע, פאַרזיכערענדיג דער רעגירונג פון זיין מאַיעסטעט, אַז די טעטיגקייט פון דער אָרגאַניזאַציע וועט צוגעפּאַסט ווערען צו דער באַשטימטער פאַליסי, און א בריעף, אין וועלכען ער האָט אי־בערגעגעבען דעם באַשלוס, האָט דר. חיים וויצמאַן געשריבען: "די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע האָט אין אַלע צייטען אויפ־ריכטיג געוואונשען צו אַרבייטען אין האַר־מאָניישער קאָאָפּעראַציע מיט אַלע טיילען פון דער באַפעלקערונג אין פאַלעסטינע זענען פולשטענדיג פאַר־שידען אין כאַראַקטער. צווייטענס, דער אַפטער געבריוך אין לאַנד אַלס מאָט אין נייסטיג שפּייזענדע „אַלמא מאַט" אין נעהם אַרויס אין דער נרוסקע ברייטער וועלט.

„די גליקליכע זיבען יאָהר, וועלכע איהר האָט פאַרבראַכט צווישען די וועלען פון דעם אויסיוועריזיטעט זענען זיכער אַרויבערגעגאַפּאָפען ווי א זיסער חלום. נאָכצע בינטעל, וועלכע האָט זיך גוט אויפגעלעבט אין משך פון די יאָ־רען אויבן אַרויס אין דער גרויסער וועלט. צוזשפּרייטן איבער דער גאַנצער וועלט.

„אייערע דאָקטוירים וועלען זיי וועלען לען די האָספּיטעלער אין זיי וועלען באַקענען מיט דער שווערער ווירקליכ־קייט פון לעבען. איהר וועט זיך אָנזעהן די צרות, אומגליקען, יסורים און פּ־גונגען פון אייערע ברידער מענשען, אייער חוב וועט זיין צו אַרבייטען אט די אומגליקליכע, האַלב טויטע גוסס'דיגע, שווינדזוכטיג אין טיפּוס קר־קע מענשען. זיי וועלען אויסשטר־אייערע דאַרע און אָפּגעשטאָרבענע צו אייך, און וועלען בעטען הילף פון זיי מיט וואָס איהר וועט נאָר הערען.

„די פאַלטע „פּריינס", די אור־טע וועלדער און פעלדער, די ניט עפּפּ־אַטיטע מיינען וועלען שרייען צו אַ־ווגנע גדולות אינזשענירען; קו־האַר אַרבייטער אונז, שמידט וויטער־קייט פון אייערע עלטערע די פּאָנער־וועלכע האָבען זיך מקריב געווען אייך. דאַרטען פאַהרט און בויט אייע־נעעשהטען אין עכטזיקלעכע אונזער ר־פאַטערלאַנד, אויף אייך וועט ליגען דע־חוב צו בויען נייע בריקען און שאַפע־אין איהר וועט דאַרפען מאַכען אונ־קאַנאַדע פאַר דער גרעסטער לאַנד דער וועלט.

„איך ווייס, אַז עס וועט אייך ז־זעהר שווער זיך אָפּצוזיידען פון דע־אויוועריזיטעט. לאַנג לאַנג וועלען־קלינגען אין אייערע אויערען די פאַרש־דענע אויסרופען (יעלס) אויף די „לאַנ־שפּילען און ספּאָרטס טורנען, עס וו־אייך שווער זיין צו פאַרגעסען די גל־ליכע טעג אין נעכט, וועלכע איהר הא־צוזאַמען אַזוי שטאַרק פאַרבראַכט. אב־פאַראַלען, די האַנגיאַהרען זענען ש־פאַראיבער, אין איהר וועט איצט אינ־נעהן פון טעאַרעטישען אויפ'ן פראָס־שען זייט פון לעבען... אין די ווירקלי־קייט איז אַזוי שווער... דאָס לעבען א

Kellogg's
ALL-BRAN

ווי אַזוי באַראַן ראָטשילד האָט פאַזירט אַלס בעטלער און האָט אויסגענומען ביי גאַנץ פראַנקרייך

פון נ. פּאַדאַלסקי

אַן אינטערעסאַנטע פאַסירונג מיט'ן אידישען מיליאָנער, מיט וועלכער גאַנץ פאַריז געהט כאַדאַראַם.

האָט איהר אמאָל געהערט וועגען א מיליאָנער, וועלכער האָט געשפּיעלט די ראָלע פון א בעטלער?

עס איז, נאַטירליך, א זעלטענהייט, אָבער אין לעבען קאָן אַלעס פאָרקומען, אונמעגליכקייטען ווערען אין מעגליכקי־טען פאַרוואַנדעלט, זאָכען וואָס שיינען אונז אַלס אונגלויבליכע, צווינגען אונז צו גלויבען אין זיי.

מאַרק טוועין האָט אָנגעשריבען א בוך "דער קרוין־פּרינץ און דער קבצן", אין וועלכען ער דערצעהלט וועגען אזא פּאַסירונג. דאָרטען באַשרייבט דער וועלט באַריהמטער שריפטשטעלער ווי אַזוי א קרוין־פּרינץ האָט זיך פאַרגלוסט צו ביי־טען די קליידער מיט אַן אַרימאַנס א קינד, און ווי אַזוי דאָס אַרימע קינד איז געוואָרען דעם קעניג'ס זוהן. די גאַנצע באַשרייבונג איז אינטערעסאַנט, אָבער אַלע ווייסען, אַז ניט קוקענדיג וואָס יעדער פּרט איז אַזוי רעאַליסטיש, איז עס הויליג פאַנטאַזיע, צוגעטראַכט און אויסגעטראַכט — פון א באַנאַבטען מוח.

אין פאַריז האָט אָבער פּאַסירט עט־וואָס אזעלכעס טאַקע אין אמת'ן לעבען, אָבער עס האָט אָנגעהאַלטען ניט מעהר ווי עטליכע שטונדען, און פּאַסירט האָט עס מיט ניט קיין אַנדערען ווי מיט דעם באַריהמטען מיליאָנער בראַן דזשיימס ראָטשילד.

ביי איצט האָט נאַטירליך, דאָס גרויס סע פּובליקום ניט געוואוסט וואָס עס איז פאָרגעקומען. ערשט ווען די פּראַנצויזישע צייטונגען האָבען געהאַט אַרטיקלען וועגען דעם, זיינען די אַלע פאַקטען באַקאַנט געוואָרען.

און די פאַקטען זיינען טאַקע באמת טעריעלער אָדער מאָראַלער היילע.

דער צווייטער מייל־שטיין איז געווען ווען גרויס בריטאַניען האָט אין דעם יאָהר 1919 אָנגענומען דעם מאַנדאַט איבער פאַלעסטינע אויף געוויסע אויסגעשפּראָ־כענע באַדינגונגען. דער צווייטער פונקט, דער וויכטיגסטער און דער פונדאַמענטאַל־סטער פונקט, ערקלערט: — "די מאַנדאַט־מאַכט זאָל זיין פאַראַנטוואָרטליך אויעק־צושטעלען דאָס לאַנד אונטער אויפלעג פּאָליטישע אַדמיניסטראַטיווע און עקאָנאָ־מישע באַדינגונגען, וואָס זאָלען פאַרזי־כערען דאָס גרינדונג פון א אידישער נאַ־ציאָנאַלער היים, ווי עס ווערט געזאָגט אין דער באַרעדע, און די אַנטוויקלונג פון זעלבסט־פאַרוואַלטענדע אינסטיטו־ציעס, און אויך באַשיצען די ציווילע און רעליגיעזע רעכט פון אַלע איינוואוינער אין פאַלעסטינע, פון וואָס פאַר א ראַסע אָדער גלויבען זיי זאָלען ניט זיין".

אט די טאָפּעלטע פאַרפליכטונג, וואָס איז אַזן סאָפּ פול מיט שווערינקייטען, איז גאַנץ באַוואוסטזיניג גענומען געוואָ־רען אויף זיך פון גרויס־בריטאַניען. אויף דעם סמך פון אט דער פליכט האָט די פּערמאַנענטע קאָמיסיע פון דער פעלקער־ליגע, ווען זי האָט באַטראַכט דעם פּראָ־בלעם צעהן יאָהר שפּעטער, געמאַכט די זייער ליכטיגע ערקלערונג: ערשטענס, "די פאַרפליכטונגען וועגען בנוגע די צוויי טיילען פון דער זעלבער געוויכט". אַזן, צווייטענס, "אַן די צוויי טיילען געוואָרען אויף דער מאַ־נדאַט־מאַכט קאָן בשום־אופן ניט באַטראַכט ווערען, אַז זיי קאָנען נישט שטימען". די צוויי פאַרפליכטונגען זענען באמת פון דער זעלבער וואָג, אָבער זיי זענען פאַר־שיידען אין כאַראַקטער. די ערשטע פאַר־פליכטונג איז פּאָזיטיוו אין שעפעריש: די צווייטע, איז א באַשיצענדיגע און א באַרוהיגענדיגע.

מאַנדאַט־פאַרפליכטונגען בנוגע די אידען איבער דער גאַנצער וועלט, וואָס האָבען אונז געהאָלפען, און בנוגע די פאַלעסטינער אַראַבער, וואָס זענען גע־טערקישער אַרמיי, זענען ביידע בינדיג, און מיר זענען מחויב צו טאָן ביידע זאַ־כען: העלפען גרינדען א אידישע נאַצי־אָנאַלע היים אין באַשיצען די ציווילע און רעליגיעזע רעכט פון די אַראַבער. צו זיצען נאָר שטיל און פאַרמיידען רייבונ־גען מיט די אַראַבער און באַשיצען זייערע ציווילע און רעליגיעזע רעכט און אויס־געבען א פּאָזיטיווע אַנשטרענגונג פאַר דער גרינדונג פון א אידישער נאַציאָנאַלער היים, וועט ניט זיין אַן עהרליכע אויס־טייטשונג פון דעם מאַנדאַט.

לאָרד פאַספיעלד שטעלט ניט פאַר די זאַך אין דער ליכט פון אמת, ווען ער שרייבט אין דעם "וויסען פּאַפּיר": "עס איז קלאָר פון די ווערטער פון אט דעם פונקט, אַז די באַפעלקערונג פון פאַלעס־טינע, און ניט די אינטערעסען פון א באַזונדער סעקציע, דאַרף זיין דער צוועק פון דער רעגירונג זאָרג, און לויט עצם עיקר פון דער באַלפור דעקלאַראַציע פון 1917 און די אַבזיכט פון דעם מאַנדאַט פון 1919 זענען געווען, אַז די אינטע־רעסען פון א באַזונדער סעקציע, פון די אידען, אין דער גרינדונג פון זייער נאַצי־אָנאַלער היים, דאַרף זיין דער צוועק פון דער רעגירונג זאָרג און לויט די ווער־טער פון דעם פונקט האָט די מאַנדאַט־מאַכט אויף זיך גענומען די פאַראַנט־וואָרטליכקייט צו שאַפען די פּאָליטישע, אַדמיניסטראַטיווע און עקאָנאָמישע באַ־דינגונגען, וואָס וועלען פאַרזיכערען די גרינדונג פון א אידישער נאַציאָנאַלער היים.

דעם דריטען מיל־שטיין געפינט מען אין די דעפעשען און אין דער קאָרעספּאָנ־דענץ פון דעם קאָלאָניאַלען אָמט, וואָס זענען פאַרעפענטליכט געוואָרען אין יוני, 1922. דאָרט האָבען מיר פאַרלאָזען די ספּערע פון מאַנדאַטען און דעקלאַראַציעס און די ענגלישע רעגירונג האָט זיך אונטערגעשטעלט פּנים־אַל־פּנים מיט די איינגעבוירענע — אָבער ניט אזעלכע, וואָס מען קאָן ניט בייקומען — שווערינ־קייטען פון דער פּראָבלעם. דאָן האָט די ענגלישע רעגירונג באַדאַרפט באַשטימען די גרענעצען אַזוי גוט ווי די שנעלקייט, אַזוי אויך די מעטאָדען פון דעם פּראָב־לעם פאַרגעדאַכט פון יאָהר־צו־יאָהר. פון דעם ציוניסטישען פּלאַן, די ענגלישע רעגירונג האָט באַדאַרפט געבען דער אַראַבישער באַפעלקערונג א באַשטימטע אין מאָנקרעטע פאַרוויכערונג בנוגע דער ספּערע, אין וועלכער זייערע ציווילע און רעליגיעזע רעכט וועלען זיין באַשיצט.

די אינסטרוקציעס וואָס זענען טעלעגראַ־פירט געוואָרען פון דעם קאָלאָניאַלען אָמט צום ענגלישען אַדמיניסטראַטאָר אין פאַ־לעסטינע האָבען דאָס באַשטימט אין גאַנץ קלאָרע ווערטער. ערשטענס, "די רעגיע־רונג פון זיין מאַיעסטעט באַשטעטיגט נאָכאַמאָל די דעקלאַראַציע פון נאָוועמבער, 1917. וואָס קאָן בשום־אופן ניט געגע־דערט ווערען. צווייטענס, א אידישע נאַ־ציאָנאַלע היים וועט געגרינדעט ווערען אין פאַלעסטינע. דאָס אידישע פאָלק וועט זיין אין פאַלעסטינע אַלס א רעכט ניט אַלס א גנאָד. אָבער דער רעגירונג פון זיין מאַיעסטעט האָט ניט די אַבזיכט, אַז דאָס אויג זיינס דאָס איהם פאַלעסטינע זאָל ווערען אַזוי אַרדיש, ווי אַנגלאַנד איז אַנגליש. דרייטענס, האָט אויך ניט די רעגירונג פון זיין מאַיעסטעט בדעה, אַז די אַראַבישע באַפעלקערונג, איהר שפּראַך און קולטור זאָלען פאַר־שווינדען, אָדער אונטערגעהאַקט ווערען. פערטענס, דער סטאַטוס פון אַלע בירגער אין פאַלעסטינע וועט זיין פאַלעסטינער בירגער, קיין טייל פון דער באַפעלקערונג וועט ניט האָבען קיין אַנדער סטאַטוס אין די אויגען פונ'ם גזעזיץ". (עס זענען דאָ אַזוי ווייטער אין אט דער טע־לעגראַם, אָבער מען דאַרף זיי נישט דאָ ציטירען).

אט דער סטייטמענט פון פּראָקטי־שער פאַליסי, וואָס די דורכפירונג פון דעם מאַנדאַט אין אויך פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע האָט געפאָרערט, איז צו־ריקגעוויזען געוואָרען פון די אַראַבער און איז אָנגענומען געוואָרען פון די ציוניס־טען מיט גרויס אַנטוישונג. פונדעסטוועג־נען האָט די עקזעקוטיוו פון דער ציוניס־טישער אָרגאַניזאַציע אָנגענומען